

LÁ THƯ MỤC VỤ

Trong mấy năm đầu trong tù, tôi cố bắt chước một vị linh mục mà tôi ngưỡng mộ ở điểm là tôi chưa hề thấy ngài từ chối bất kỳ ai đến nhờ ngài làm bất kỳ điều gì dù biết có thể sẽ hại đến bản thân. Có lẽ vì hoàn cảnh phải thủ thế hay tự vệ trong cái xã hội thu nhỏ nhưng lại đầy mưu mô và cạm bẫy, nên chính tôi đã quên mất lời hứa thứ hai của Hướng Đạo Sinh (“Giúp ích mọi người bất kỳ lúc nào”). Từ đó, tôi cố hết sức mình theo gương vị linh mục ấy và đến nay, khi nhìn lại những tháng ngày gian truân tù tội ấy, tôi không hối tiếc điều gì cả.

Những lần tôi cố thực thi bác ái cho những bạn tù khác đã được Thiên Chúa thưởng công rõ ràng, vì sau khi ra khỏi tù, các bạn tù cũ từng ở bất kỳ trại giam nào (Thủ Đức, Phan Đăng Lưu, sở Công An, Chí Hoà và Xuân Phước A20) cũng đều tiếp đón tôi cách chân tình và chính tôi cũng không phải xấu hổ tránh mặt bất kỳ ai. Nhưng cái mà tôi gọi là “thực thi bác ái” không thể chỉ đánh giá bằng cái gọi là “phần thưởng” mà tôi được hưởng, mà phải xét sâu xa hơn về cái lý do và cái động lực sâu thẳm nhất của những việc bác ái ấy.

Đang khi suy xét lại để viết bài này, tôi thấy mình đang đối diện với một ‘mâu nhiệm’, rõ ràng tôi biết quá ít về chính tôi, tôi càng không biết chính xác bụng dạ tôi thế nào. Tôi nhớ lại một câu cụt linh mục Nguyễn Ngọc Lan đã viết, đó là “Mỗi người vẫn còn là mâu nhiệm với chính mình”. Thật vậy, nguyên từng cử chỉ, hành vi tầm thường nhất của tôi, tôi không thể đánh giá được nó thực sự tốt xấu thế nào. Nếu tốt thì tốt về mặt nào, đến mức độ nào; nếu xấu thì xấu về mặt nào, xấu đến mức độ nào. Đây là ý nghĩa thực sự của hành vi ấy ? Tôi không thể xác định 100%. Tôi xin lấy ví dụ cụ thể sau đây : Tuần rồi tôi có cho một phụ nữ Thổ Dân 2 đô la khi tôi bước ra khỏi bệnh viện Royal Perth. Bây giờ thử đánh giá lại cử chỉ “bác ái” ấy xem ra sao.

Tôi đã thực sự cho bà ta vì thương cảm ? Vì nhìn thấy hình ảnh Chúa Giêsu trong bà ấy ? Hay cho quách để khỏi bị bà ấy quấy rầy, biết đâu không cho có thể bị chưởi to tiếng ? Hay vì tôi biết đang có nhiều người nhìn mình mà hôm ấy tôi lại mặc áo có cổ trắng của giáo sĩ ? Có động lực nào thật sự duy nhất cho việc bố thí của tôi không ? Còn nếu là cả vì động lực này lẫn động lực nọ thì làm sao xác định được động lực nào hơn động lực nào, và hơn bao nhiêu phần trăm ? Thật khó xác định ! Hồi ở tù, tôi có giúp một em tù vượt biên tên Đinh Ngọc Mỹ (vào tù mới 19 tuổi) cho đến ngày em được thả về. Tôi giúp em vì thật sự thương mến em vô điều kiện, hay tôi giúp em vì mong muốn em đáp lại tình cảm của tôi, thế thì đâu có thương em mà tôi chỉ thương chính tôi ?

Con người đúng là một mâu nhiệm với chính mình. Đây cũng là đề tài của vở kịch “ Một người của Chúa ”(Un homme de Dieu) của Gabriel Marcel. Chỉ cần một biến cố không ra gì xảy đến cũng đủ gây sóng gió trong cách nhận thức về nhau giữa một gia đình của một vị mục sư mà lâu nay rất đầm ấm, kiểu mẫu...Nhân vật chính, vị mục sư, bị dẫn vật hơn ai hết về câu hỏi : “Ông là ai ? Có thực sự là “Người của Chúa không ? Hay chỉ là một tên hề giả dối suốt đời ?” Không ai trả lời được câu hỏi đó, kể cả tác giả ! Ở màn cuối, trong giờ phút tuyệt vọng, vị mục sư chỉ còn biết ngước mắt nhìn lên trời. An ủi cuối cùng của ông là còn được ***Ai đó*** biết mình một cách thực sự chính xác. “Être connu tel que l'on est !” Nhìn nhận Thiên Chúa biết mình hơn chính mình biết mình, đó là lòng khiêm tốn sâu thẳm hơn hết và là lời tôn vinh Thiên Chúa cao cả cách đích thực nhất.

Con người không hiểu được chính mình, thì làm sao thấu hiểu được dù chỉ một phần nhỏ của mâu nhiệm Thiên Chúa siêu việt nếu như Ngài không tỏ ra cho con người biết ? Nhưng vì giới hạn không thể tránh được từ phía con người, nên khi con người đón nhận tâm sự của tha nhân mà còn bị giới hạn bởi tâm lý riêng, khả năng cảm nhận riêng, kinh nghiệm sống riêng. Nói chi khi con người đón nhận tâm sự của Thiên Chúa, Ngài tâm sự về chính Ngài (Hiển Linh) làm sao con người lãnh hội được ? Ai trong chúng ta cũng nhớ câu chuyện quen thuộc về thánh Augustinô đi đi lại lại trên bãi biển cố tìm hiểu suy tư về Thiên Chúa rồi gặp một chú bé đang tìm mọi cách múc hết nước biển đổ vào cho đầy một lỗ nhỏ trên bãi cát. Câu chuyện ấy vẫn có ý nghĩa và đáng nhớ mãi. Mừng lễ Hiển Linh, chúng con tạ ơn Chúa đã đoái thương tỏ mình ra cho chúng con *Linh mục Phạm Quang Hồng*